

**ПЛАН-КОНСПЕКТ (КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ)
для проведення заняття із профільної підготовки з особовим складом 8-ї
навчальної групи навчальної пожежно-рятувальної частини**

Тема: «Дії пожежно-рятувального підрозділу під час проведення невідкладних робіт у разі отримання повідомлення про виявлення отруйних плазунів та шершнів»

Навчальна мета: навчити молодший начальницький склад караулу виконувати вимоги правил безпеки праці під час проведення невідкладних робіт у разі отримання повідомлення про виявлення отруйних плазунів та шершнів.

Час проведення: 1 год.

Місце проведення: навчальний клас.

Навчально-матеріальне забезпечення: план-конспект (конспект-лекції).

Нормативно-правові акти і література:

1. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року №5403-VI;
2. Наказ МВС від 15.06.2017 № 511 «Порядок організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту»;
4. Наказ МНС України від 07.05.2007 № 312 «Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України»;
5. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж».

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи - 3 хв.:
 - перевірка присутніх;
 - оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань - 2 хв.:
 - перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
3. Викладення матеріалу теми - 35 хв.
 - Питання, які вивчатимуться:
 - 1) Дії пожежно-рятувального підрозділу під при виявленні плазунів та агресивних комах.

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки
<p>1) Дії при пожежно-рятувального підрозділу виявленні плазунів та агресивних комах.</p> <p>1.1. Заходи безпеки при зустрічі із зміями (гадюками) Пам'ятайте, що гадюки ніколи не атакують першими. Якщо ви несподівано помітили змію, завмріть, дайте можливість їй втекти, не намагайтесь взяти їх у руки, пнути ногою чи фотографувати з невеликої відстані, не провокуйте і не панікуйте, навіть якщо вони малі розміром і зовні мляві. Уникайте різких рухів, котрі лякають змію. Якщо змія прийняла позу загрози, відступити повільно, мирно розійдіться з нею.</p> <p>Отруйні навіть змії, що щойно вилупились з яйця. Слід дотримуватися обережності в поводженні з мертвими зміями, в деяких із них отрута зберігає свої властивості довгий час. Випадковий укол отруйним зубом може призвести до отруєння.</p> <p>Особливо уважним треба бути у занедбаних кар'єрах, серед кам'яних руїн, у розвалених будинках. Змії іноді селяться у місцях залишених людиною. Перед подорожжю треба вивчити особливості забарвлення змії, їхні відмінні риси і вміти розпізнавати отруйних і неотруйних.</p> <p>Не намагайтесь ловити змії чи загравати із ними, навіть якщо вони малі розміром і зовні мляві. Слід дотримуватися обережності навіть з відрубаною головою змії – вона ще кілька днів зберігає активність.</p> <p>1.2. Нерекомендовані дії</p> <p>Не рекомендується накладати джгут, оскільки цей метод має зворотній ефект – викликає локальний некроз тканин і навіть гангрену. Тому, що отрута розповсюджується не по кровоносних судинах, а по лімфатичній системі, яка проходить глибоко у тканинах. Джгут же перетискає вени, які йдуть під поверхнею шкіри, тому рідина із сироватки крові переходить у тканини, спричинюючи набряк і перешкоджаючи їх диханню. Це спричинює також падіння артеріального тиску, запаморочення, непритомність і навіть серцеву недостатність. У такому випадку людина може померти не від зміїної отрути, а від накладання джгута і народних методів лікування.</p> <p>Розрізати ранку від укусу гадюки і висмоктати отруту та припікати її розпеченим залізом. В реальності, ця процедура є не лише не ефективною, але й небезпечною для постраждалого. По-перше, розрізання і припікання викликають біль, а відповідно і шоківий стан потерпілого; по-друге, розрізання рани спричинює кровотечу, а отрута як була, так і залишається у тканині та лімфі; по-третє, у польових умовах операція загрожує інфекцією і різноманітними ускладненнями. Отрута гадюки – це білок, який денатурується при нагріванні, навіть до 40 градусів за Цельсієм, саме тому організм реагує на нього гарячкою 40-41 градус, таким чином, знешкоджуючи отруту. Проте, припікання рани не дасть жодного ефекту, адже отрута у м'язах на глибині 1,5 см, а</p>	<p>Дати під запис</p>

припікання має лише поверхневу дію, спричинюючи опік, і в результаті, на все життя залишиться рубець.

Дати під запис

1.3. Загальні відомості про отруту

Отрута гадюк має білкову природу, за своїми структурою і дією, вона прирівнюється до отрути гримучих змій, руйнуючи кров'яні тільця. Проте, укусу гадюки є не смертельним і тільки у надзвичайних випадках може призвести до летального наслідку. Це пов'язано з тим, що кількість отрути, яку змія впорскує у жертву, на правду, є мізерною, а її виробництво – енергозатратним процесом, тому гадюка завжди економить свою смертоносну зброю.

Отрута виробляється двома отруйними залозами, які знаходяться у верхній щелепі та сполучені із порожнистими зубами-іклами. При укусі, отруйні зуби висовуються зі спеціальних мішечків, у яких вони постійно містяться, проникаючи глибоко у тіло жертви, а потужні м'язи, що оточують залозові капсули із отрутою різко скорочуються й отрута під тиском впорскується у жертву. Укус триває всього кілька десятих часток секунди, тому нагадує, радше, сильний удар, аніж, власне, укусу.

2.1. Як уникнути укусу комах, що кусають:

1. Найефективніші засоби захисту від комарів та інших дрібних комах вийшли з хімічних лабораторій. Репеленти (засоби, що відлякують комах) розробляються і випробовуються вже багато років і є безпечними для дітей старше двох років. І все ж таки, щоб захистити дітей від укусів комах, не варто втирати крем по всьому тілу. Краще намазати тільки руки, шию, щиколотки та надіти на дитину одяг з довгим рукавом і довгі брюки. Кожних 2-4 години крем потрібно наносити знову.

2. Будь – який хімічний або натуральний репелент, перед нанесенням на поверхню тіла варто перевірити на згині ліктя. Саме там найшвидше можна визначити, чи не спричинить цей препарат алергії. Нанесіть невеличку кількість препарату на згин ліктя та залиште на 20 хв., якщо не виникло почервоніння, свербіння або інших неприємних відчуттів, препарат можна використовувати.

3. Натуральними, але менш ефективними засобами, що відлякують комах, є аромати лимона, лаванди, м'яти та гвоздики. Масла на основі цих ароматів можна додавати в спеціальні лампи для розповсюдження запахів. Простий рецепт: нашпигуйте половинки лимонів гвоздикою, що використовується в кулінарії, і розставте по всій кімнаті, особливо перед вікном.

4. Хімічні препарати, що встромляються в розетки, не можна використовувати у кімнатах для маленьких дітей, оскільки ці засоби отруюють повітря. Найкращий засіб від нічних атак – це антимоскітні сітки.

2.2. Допомога при укусах комарів, мошки, гедзів:

Численні укуси комарів, москітів, гедзів та інших дрібних комах

можуть бути небезпечні для людей, особливо для тих, у кого є алергія. При укусі таких комах виникає нетривалий біль, потім свербіння і невелике почервоніння ділянки шкіри. У разі підвищеної чутливості людини до укусів комарів, москітів можуть з'явитися алергічні прояви у вигляді червоного висипу. При укусі:

1. Не терти шкіру в місці укусу, навіть якщо дуже хочеться, оскільки це приведе до ще більшого свербіння і тривалого заживання, а при розчісуванні укусу до крові є небезпека занести в рану інфекцію.

2. Накласти на місце укусу холодний компрес: пов'язку, змочену содовим розчином (чайна ложка на 1/2 стакана води) або нашатирним спиртом.

3. Якщо укушені місця сильно запалилися, стають нестерпно болісними або свербіння спостерігається тривалий час – зверніться до лікаря.

3.1. Як уникнути укусів бджіл, ос і шершнів:

1. Як вже було зазначено, бджіл, ос і шершнів приваблює аромат квітів, солодких парфумів, фрукти, солодощі, напої та яскравий одяг. Збираючись на прогулянку необхідно одягати світлий, нейтральний одяг.

2. Щоб зменшити вірогідність укусів цих комах, слід проявляти обережність на ринках і в овочевих магазинах, поблизу кубел. При споживанні фруктів, простежити, щоб на них не було бджіл або ос.

3. Будьте обережні в місцях скупчення комах, що жалять. Якщо оса виявляє нав'язливу цікавість, фахівці радять або завмерти і чекати, поки вона не відлетить, або різко переміститися в інше місце, але не махати руками.

4. Не слід наближатися до бджолиних вуликів і осиних кубел, а також здійснювати різкі рухи, оскільки це провокує напад комах.

5. Якщо оса сіла рукав одягу, просто струсити її, а не прихлопувати, інакше укусу - гарантований.

6. Ніколи не пити з носика чайника, банок і пляшок, що стояли відкриті, а наливати напій спочатку в стакан. Уважно роздивитися, чи немає там небезпечних комах. Обтирати губи після поїдання солодощів.

3.2. Допомога при їх укусі: Характер укусів бджіл, ос і джмелів багато в чому схожий. Отрути цих комах можуть викликати алергічні реакції у людини, токсично діють на нервову систему.

Перш за все, в місці укусу виникають біль, паління, почервоніння і набряк. Крім таких місцевих реакцій можуть з'являтися і загальні: нездужання, запаморочення, нудота, болі в суглобах, підвищення температури (іноді, досить значне), утруднення дихання або навіть, втрата свідомості.

Правила надання першої допомоги при укусах бджіл, ос, джмелів:

1. Відразу ж після укусу бджоли необхідно, обережно видалити пінцетом або навіть нігтями жало з ранки (не роздавивши отруйну

Дати під запис

<p>бульбашку на жалі).</p> <p>2. Якщо людина знепритомніла, привести її у свідомість, потерши скроні нашатирним спиртом або давши понюхати його.</p> <p>3. Добре промити місце укусу мильною водою.</p> <p>4. Зробити пов'язку з нашатирного спирту, розведеного водою в співвідношенні 1:5.</p> <p>5. При сильному болю, прикласти до місця укусу розчин кухонної солі (половина чайної ложки на півстакана холодної води) або просто компрес з холодної води.</p> <p>6. Дати потерпілому від укусу пити багато рідини, щоб нейтралізувати шкідливі речовини, які потрапили в кров з отрутою.</p>	Дати під запис.
--	-----------------

4. Закріплення вивченого матеріалу

– 2 хв.:

Питання для закріплення:

- 1) Дії пожежно-рятувального підрозділу при виявленні плазунів та агресивних комах.

5. Підведення підсумків

– 3 хв.:

- вказати на питання, які вимагають підвищеної уваги;
- оголосити оцінки;
- відповісти на запитання.